

UFUK TEKER
TÜRK P&I SİGORTA GENEL MÜDÜRÜ

UFUK TEKER: DENİZ SİGORTACILIĞI JEOPOLİTİK KISKACINDA; ARTAN RİSKLER VE DARALAN TEMİNAT ALANI

Deniz sigortacılığı, son yılların en ciddi jeopolitik stres testlerinden birini yaşamaktadır. ABD ve İsrail'in İran'a yönelik askeri hamleleriyle tırmanan gerilim, yalnızca bölgesel güvenliği değil, aynı zamanda küresel deniz ticaretinin sigortalabilirliğini de doğrudan etkilemektedir.

Özellikle son 3-4 yıllık süreçte artan jeopolitik riskler ve sıcak çatışmalar, sivil deniz taşımacılığını giderek daha kırılgan bir yapıya sürüklemiştir. Jeopolitik gerilimlerin ilk yansıması ekonomik yaptırımlar şeklinde ortaya çıkmıştır. İran, Küba, Venezuela, Rusya, Belarus, Kuzey Kore, Suriye, Libya, Sudan, Somali ve Yemen başta olmak üzere 20'nin üzerinde ülke; ABD, Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği yaptırımlarının etkisi altına girmiştir. Bu yaptırımlar, yalnızca devletleri değil, bu ülkelerle bağlantılı tüm ticari faaliyetleri de kapsamaktadır. Bu çerçevede deniz taşımacılığı yapan armatörler için risk tanımı köklü biçimde değişmiştir. Artık geminin sefere hazır olması tek başına

yeterli değildir. Taşınan yükün niteliği, yük ilgililerinin kimlikleri ve ticari işlemin tüm taraflarının yaptırımlar açısından uygunluğu, operasyonel sürecin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Aksi durumda, gemiler ve işletmeciler doğrudan yaptırım riskiyle karşı karşıya kalabilmektedir. Jeopolitik tansiyonun askeri boyuta taşınmasıyla birlikte riskler daha somut ve fiziksel bir nitelik kazanmıştır. İran-ABD-İsrail hattındaki gelişmelerin ardından, Hürmüz Boğazı ve Arap Körfezi'nin önemli bir bölümü fiilen savaş riski bölgesi haline gelmiştir. İran'ın Hürmüz Boğazı'nı uluslararası gemi trafiğine kapattığını açıklaması, bölgedeki ticari deniz taşımacılığını ciddi şekilde sekteye uğratmıştır. Körfez içerisinde bulunan gemilerin bölgeden çıkamaması, geçiş teşebbüslerinde ise silahlı müdahalelerle karşılaşılması, hem maddi kayıplara hem de can kayıplarına yol açmıştır.

Bu gelişmeler karşısında sigorta piyasasının refleksi belirleyici olmuştur. Deniz sigortacılığında jeopolitik risklerin artmasıyla birlikte, Lloyd's of London bünyesinde faaliyet gösteren Joint War Committee, yüksek riskli bölgeleri düzenli olarak ilan etmektedir. Bu kapsamda belirlenen bölgeler, ticari gemiler için standart teminat kapsamı dışında bırakılmakta ve ilanı takiben genellikle

48 saat içerisinde mevcut teminatlar askıya alınmaktadır. Bu tür bölgelere sefer gerçekleştirmek isteyen armatörler ise ilave harp riski teminatı almak zorundadır. Söz konusu teminatlar genellikle 7 günlük süreler için fiyatlandırılmakta ve gemi değerine bağlı olarak önemli maliyetler doğurmaktadır. Nitekim son gelişmelerle birlikte harp sigortası primleri kısa sürede dramatik bir artış göstermiş; başlangıçta gemi değerinin yaklaşık %1'i seviyesinde olan oranlar, bazı vakalarda %3-4 bandına kadar yükselmiştir.

Ancak piyasanın asıl kırılma noktası, P&I sigortaları tarafında yaşanmıştır. Tekne ve makine sigortalarında yüksek maliyetlerle de olsa teminat bulunabilirken, 3 Mart 2026 itibarıyla P&I sigortacıları harp risklerine ilişkin teminatlarını iptal ettiklerini duyurmuştur. Bu karar, kulüplerin kendi inisiyatiflerinden ziyade, reasürans sağlayıcılarının risk iştahındaki keskin daralma sonucu alınmıştır.

P&I kulüplerinin reasürans programlarında yer alan küresel sermaye sağlayıcılarının dahi bu ölçekte bir riski taşımak istememesi, durumun ciddiyetini açıkça ortaya koymaktadır. Bu gelişme, yalnızca bir teminat daralması değil, aynı zamanda sivil deniz taşımacılığının temel sigorta yapısının sorgulanmaya başlandığı bir döneme işaret etmektedir. Geline nokta deniz sigortacılığı, yalnızca risk fiyatlayan bir mekanizma olmaktan çıkmakta; jeopolitik gelişmelerin doğrudan belirlediği stratejik bir alan haline dönüşmektedir. Önümüzdeki dönemde devlet destekli sigorta çözümleri, alternatif risk paylaşım mekanizmaları ve yeni reasürans modellerinin daha fazla gündeme gelmesi kaçınılmaz görünmektedir.

Sonuç olarak, yaşanan gelişmeler geçici bir dalgalanmanın ötesinde, deniz sigortacılığı açısından yapısal bir dönüşümün habercisi olabilir. Sektörün bu yeni gerçekliğe nasıl adapte olacağı, küresel ticaretin sürdürülebilirliği açısından kritik önem taşımaktadır.

Editörün Notu: Bu dosya 30 Mart 2026 tarihinde hazırlanmıştır.